

LIVIU LUCACI,
BRÂNDUȘA
MIRCEA
și
GAVRIL PĂTRU

Delia VOICU

Sub semnul fetei

Un „spectacol Hausvater” este, de fiecare dată, o întâlnire artistică insolită, solicitantă (chiar suprasolicitantă) pentru participanții aflați pe scenă, dar și pentru cei din sală. Regizorul aplică un tratament egal atât interpreților, cărora le cere să se dăruiască fără menajamente, cât și publicului, pe care dorește să-l scoată din pasivitate, supunându-l unui asalt senzorial. Provocatoare și epuizantă, metoda sa are, uneori, efecte benefice. El cultivă, în mod deliberat, emoțiile negative, prin soluții șocante și greu de suportat (imagini promiscue sau muzică agresivă, într-o frecvență asurzitoare), soluții ce-i fac pe

spectatori să resimtă aieva senzațiile pe care le încearcă eroii. Bine ritmate și ținute în frâu, aceste trăiri se întorc, totuși, în zona esteticului. Este procedeul la care Alexander Hausvater recurge și pentru *Machinal*, piesa lui Sophie Treadwell, montată la Teatrul Național din București.

Textul, scris în 1928, este inspirat dintr-un fapt real. Autoarea transpune dramaturgic povestea primei femei condamnate la moarte pe scaunul electric (pentru că își asasinase soțul), un caz celebru, pe care l-a urmărit atent, în toate fazele procesului, despre care a relatat și ca ziaristă. Crima este

prezentată, în istoria ei, din perspectiva tinerei soții: grijile materiale, inadaptarea la muncă, sfaturile pragmatice ale mamei au împins-o pe *Helen* în brațele șefului, un caraghios snob și zgârcit, mândru de reputația lui de afemeiat, ca toți bărbații nevolnici. El își invită mireasa să pășească pe *covorul roșu* al hotelului „de cinci stele”, ales pentru luna de miere. O altă pânză, albă, desfășurată simetric, se transformă într-o cămașă de forță, ce sugerează maternitatea neașteptată și situația familială nedorită. Actul fizic al iubirii și nașterea se contopesc, pentru proaspăta doamnă Jones, într-un strigăt de durere, în timp ce domnul Jones câștigă experiență conjugală, făcându-și, afectat și sigur pe sine, exercițiile grațioase de balerin, la bară. *Helen* speră că își va găsi, până la urmă, marea dragoste. Și visul pare să i se împlinească, prin apariția exoticei *Richard Roe*. Nisipul, marea, cerul senin devin, alături de el, paradisul romantic la care râvnise, dar pe care crede că-l poate păstra doar omorându-și soțul. Iubitul nu numai că o părăsește, dar nu ezită să depună mărturie împotriva ei (decisivă în pronunțarea sentinței). Momentul execuției, de un dramatism impresionant, suprapune, în crescendo, mai multe planuri sonore, din care se disting percuția tensionată și vocea disperată a preotului. Eroina sfârșește cu chipul luminat de un zâmbet destins.

Lumea exterioară și frământările lăuntrice ale personajelor sunt revelate în maniere diverse, de la comentariul brechtian sau elemente din teatrul de divertisment la rezolvări naturaliste. Regia mizează și pe forța de grup, din care se desprind cuceritoare prim-planuri. Carmen Ionescu, Natalia Călin,

Ileana Olteanu, Brândusa Mircea, Gavril Pătru, Dragoș Stemate, Silviu Biriș și Marius Rizea alcătuiesc corul ce creează și întreține conflicte. Uniformele gri, depersonalizante (scenografia: Liliانا Cenean), reacțiile mecanice, stereotipe, dar și defulările, ce substituie, în existența lor, sentimentele adevărate, constituie singura alternativă la viață. Destinul tragic al lui *Helen Jones*, în convingătoarea întrupare a Monicăi Davidescu, se conturează sub semnul fatalității. Alături de ea, evoluează remarcabil Liviu Lucaci (în rolul cinicului aventurier *Richard Roe*) și Tomi Cristin (*Mr. Jones*), care și-a construit, prin distanțare și fără șarjă, personajul.

Muzica, o adevărată centrală energetică ce imprimă pulsația reprezentației, este interpretată *live* de Gabriel Bassarabescu, Marius Gâlea și Pompiliu I. Rădulescu. Hiturile „anilor nebuni” răspund, prin revenirea lor la modă, celor ale anilor '60-'70 (în ritmuri de charleston și rock), dar și celor agitate de astăzi. Traducerea Violetei Popa, într-un registru expresiv, abundând în americanisme, generează, de asemenea, un efect de actualizare. În care recunoaștem limbajul și gustul „generației Pro”.

Teatrul Național „I.L. Caragiale București” – *Machinal de Sophie Treadwell. Traducerea și adaptarea: Violeta Popa. Regia: Alexander Hausvater. Scenografia: Liliانا Cenean. Muzica originală, aranjamente muzicale și interpretare la pian: Gabriel Bassarabescu. Instrumentiști: Marius Gâlea (saxofon) și Pompiliu I. Rădulescu (percuție). Distribuția: Monica Davidescu, Carmen Ionescu, Natalia Călin, Ileana Olteanu, Raluca Petra, Brândușa Mircea, Liviu Lucaci, Tomi Cristin, Mircea Anca, Gavril Pătru, Dragoș Stemate, Silviu Biriș, Marius Rizea. Data premierei: 21 decembrie 2000.*